

hujus Judicii æquè incertum est ac tempus futuræ resurrectionis.

DISPUTATIO LIII.

De beatis & damnatis.

PLura ad hanc Disputationem pertinentia videri poterunt tum i. parte, ubi fusè de visione Dei, tum i. 2. Disput. II. & Disput. XVII.

QUÆSTIO I.

De conditionibus corporum beatorum.

DICO. Corpus humanum beatificabitur ex redundantia à ratione, à quâ homo est homo, in quantum erit ei subditum S. Th. in suppl. Q. 81. A. 4. ad 2.

Explicatur & probatur Conclusio: sicut ex gratia in statu innocentia dimanabant qualitates & dona, quibus corpus perfectè subiciebatur animæ, & optimè dispositum erat, ut congruum esset animæ habitaculum; & in statu naturæ reparatæ à gratia hujus viæ dimanant virtutes, quibus appetitus superior Deo, & appetitus inferior superiori subordinatur, ita à gloria animæ & à gratia consummata patriæ certæ quædam dotes vel physicè vel moraliter redundabunt in corpus videlicet impassibilitas, claritas, subtilitas & agilitas ut probatur tum ex Apostolo i. Cor. 15. Seminatur in corruptione, surget in incorruptione, seminatur in ignobilitate, surget in gloria, seminatur in infirmitate surget in virtute, seminatur corpus animale surget corpus spirituale. Est autem harum corporis gloriosi dotium ratio: quia ut sit perfectè subditum animæ glorificatæ requiruntur, potest enim anima dupliciter considerari, imprimis quatenus est principium eliciendi actiones sensuum tum interiorum tum exteriorum. Deinde in quantum est principium motûs & quietis localis, si primo modo consideretur, requiritur ex parte corporis debita & congrua dispositio, ut ani-

ma

ma beata in eo dignè & recipi & operari possit, quare omnia removenda sunt, quæ ejus beatitudinem aliquantulum obfuscant, ac ita per impassibilitatem tolluntur qualitates corporis bonæ dispositioni repugnantes, & per claritatem elevatur corpus, ut sit subjectum habile ad animam beatam, ejusque actiones beatificas recipiendas, si secundo modo spectetur: opus est subtilitate, ne anima illa possit ab aliquibus in suo motu impediri; & agilitate, quâ fit corpus habile ad quemcunque motum velocissimè peragendum, denique per has dotes imperfectiones corporum corriguntur, per impassibilitatem tollitur mortalitas & mutabilitas, per claritatem confertur splendor & lux, quæ sunt qualitates turpitudinis expulsiivæ, per subtilitatem & agilitatem tollitur, quidquid est impedimentum motûs localis.

Q U Æ S T I O II

De conditionibus damnatorum corporum.

DICO. *Quidquid defectus vel turpitudinis ex corruptione vel debilitate naturæ sive principiorum naturalium in corpore fuit, totum in resurrectione removebitur, sicut febris, lippitudo & similia, defectus autem qui ex naturalibus principiis in humano corpore naturaliter consequuntur, scilicet ponderositas & similia in corporibus damnatorum erunt.*
S. Th. suppl. Q. 86. A. I. O.

Explicatur: duplicis generis sunt defectus in corpore, alii contingunt in homine, quod debita dispositio naturalis vel in quantitate vel qualitate, aut in situ desit videl. quod corpora non sint integra vel infirmitatibus & morbis subjecta, & tales defectus probabilius non erunt in corporibus damnatorum. Ratio est: quia cum talis reparatio sit opus solius Dei, Deus ut author naturæ naturam integrè reformabit; deindè defectus staturæ, ad quam quis ob debilitatem naturæ non pervenit, juxta communioem sententiam reformabitur, ergò & alii defectus.

Nec dicas: per hoc aliquod damnatis dari beneficium;

Contrà enim est: quod hæc damnatorum corporum reformatio, licet sit aliquod beneficium quasi concessum ab authore naturæ, non tamen quantum ad hoc, ut damnatis bene sit in ordine gratiæ, sed ut pœnas in corporibus patiantur.

Alii sunt defectus, qui ex intrinsicis naturæ principiis proveniunt: nempe, qui ipsi corpori sunt con-naturales: ut gravitas, passibilitas &c. & tales defectus in beatorum corporibus per dotes suprâ enumeratas tolluntur, in damnatorum verò corporibus remanebunt, undè etiam damnatorum corpora de se erunt corruptibilia, cum nullum in ipsis sit recipiendum intrinsecum principium, quod corruptibilitati resistat, sicut recipietur in corporibus beatorum, sed quia primum alterans, & consequenter corruptionis principium est motus cœli, qui post resurrectionem cessabit, hinc nullum erit agens, quod corpus naturale per alterationem transmutare & corrumpere possit, undè deficiente corruptionis principio damnatorum corpora erunt incorruptibilia, nec unquam corrumpentur, ut sic perpetuò puniri possint.

Nec obstat: quod ab igne patientur, ignis autem est maximè alterativus & corruptivus illius, in quod agit.

Nam contra est: quod ex ordinatione divinæ justitiæ damnati quidem ab igne maximos cruciatus patientur, sed non consumentur; pro cuius intelligentia S. Th. hic A. 3. ita discurret: *cum pati sit recipere quoddam, duplex est modus passionis, secundum quod aliquid in aliquo recipi potest dupliciter, potest enim aliqua forma recipi in aliquo subiecto secundum esse naturale materialiter, sicut calor ab igne recipitur in aere materialiter & secundum hunc modum receptionis est unus modus passionis, qui dicitur passio naturalis, alio modo ali-*
quid

quid recipitur in alio spiritualiter per modum intentionis cuiusdam, sicut similitudo albedinis recipitur in aere & in pupilla, & hac receptio similatur illi receptioni, quâ anima recipit similitudines rerum, undè secundum hunc modum receptionis est alius modus passionis, qui vocatur passio anima; quia igitur post resurrectionem motu cœli cessante non poterit aliquod corpus alterari à sua naturali qualitate, ut dictum est, nullum corpus pati poterit passione natura, undè quantum ad hunc modum passionis corpora damnatorum impassibilia erunt, sicut & incorruptibilia. Sed cessante motu cœli adhuc remanebit passio, quæ est per modum anima; quia & aer à sole illuminabitur: & colorum differentias deferret ad visum, undè & secundum hunc modum passionis corpora damnatorum passibilia erunt; ex quo discursu infertur corpora damnatorum passura ab igne, in quantum intentionaliter species ignis disconvenientes in sensu recipientur; non autem naturaliter, in quantum ignis simul adfert qualitates organi læsivas & corruptivas quod ibidem ad 3. & 4. S.D. exponit.

QUÆSTIO III.

De intellectu & voluntate Beatorum & Damnatorum.

DICO 1. Ille, qui Deum videt delectatione indigere non potest S. Th. I. 2. Q. 4. A. 1. ad 2.

Explicatur Conclusio: Intellectus & voluntas beatorum præter virtutes, quas in hâc vitâ habuit, & si non repugnent statui beatitudinis, retinebit, vel ad exercitium vel ad ornatû, de quo alibi, ex divinæ essentia visione summè beatâ erunt, inæqualiter tamen secundum inæqualitatem charitatis in hâc vitâ habitæ, undè intellectus beati præclaris dotibus erit ornatus, clarè cognoscet omnia ad suum statum pertinentia etiam pœnas damnatorum: cum ex harum cognitione beati ad majores Deo gratias agendas commovebuntur, attamen nec voluntas deliberatè compatietur

damnatis, cum damnati nunquam à suâ miseriâ sint liberandi, nec appetitus inferior, qui perfectè rationi erit subjectus, sed potius de pœnis damnatorum, non quâ talibus, sed in quantum in illis divinæ justitiæ ordo & sua liberatio relucebit, gaudebunt.

DICO 2. *In damnatis erit actualis consideratio eorum, quæ prius sciverunt, ut materia tristitiæ, non autem ut delectationis causa.* S. Th. in suppl. Q. 89. A. 7. O.

Explicatur Conclusio: in intellectu damnatorum remanebunt species intelligibiles eorum, quæ in hoc mundo sciverunt: cum illæ nec per se per formas contrarias, nec per accidens ad destructionem subjecti destruantur, sicque intellectus damnatorum adhuc habebit notitiâ illorum, quæ scivit in hoc mundo, undè Abraham diviti Epuloni Lucæ 16. *Recordare: quia recepisti bona in vitâ tuâ, ex hâc autem notitia nullum in voluntate dånatorum gaudiû, sed sumus mœror orietur: tum quod recordabuntur malorum, quæ gesserunt, & bonorum quæ amiserunt; tum quod ad perfectam rerum cognitionem se pervenire potuisse agnoscant, de malis autem tristabuntur quidem, in quantum sunt ipsis causa pœnarum, sed non ut sunt mala, sed ut sic in illis voluntas semper obstinata manebit. Poterit quoque in ipsis esse desiderium, ut non essent, ut ita terminarentur pœnæ, & est tantum aliorum odium, ut omnes vellent esse suæ damnationis socios etiam illos, quos in hoc mundo sive ordinatè sive inordinatè dilexerunt; agnoscent quoque damnati Deum non ut in se sed in effectibus suis relucens, sed eum propter pœnas sibi inflictas summo prosequuntur odio, uti & beatos, quorum gloriam non quidem in se, sed confusè: videl. cognoscendo illos in gloriâ quâdam inæstimabili esse, videbunt in die Judicii extremi, in his tamen malis voluntatis affectibus licet damnati continuò & perpetuò peccent, nihil tamen demerebuntur: cum status demeriti sicut & meriti sit solus status præsentis vitæ.*

QUÆSTIO IV.

De misericordia Dei respectu damnatorum.

Quatuor errores eorum, qui nimium extollentes divinam misericordiam docuerunt damnatorum pœnas non esse in æternum duraturas hic refert & confutat S. Th.

1^{mus} Error est origenis ab Ecclesia reprobati, qui asseruit per divinam misericordiam & Dæmones & homines damnatos aliquando à pœnis liberandos contra expressum textum Apocalyp. 20. v. 9. & 10. *Diabolus, qui seducebat eos, missus est in stagnum ignis & sulphuris, ubi & bestia & pseudo propheta cruciabuntur die ac nocte in secula seculorum.*

2^{dus} est eorum, qui asseriebant non Dæmones, sed homines etiam infideles aliquando à pœna liberandos contra illud Match. 25. *ibunt hi in supplicium æternum, iusti autem in vitam æternam.* Sicut ergo æterna erit beatorum Angelorum & hominum gloria, ita æternum quoque damnatorum hominum & Dæmonum supplicium, cum utrique sint in malo obstinati; neque enim ea, quæ in S. Script. dicuntur de pœnarum gravitate & æternitate tantum sunt comminatoria, sed etiam verè inferenda, si ante finem vitæ non præcedat emendatio, & si (inquit S. Greg. lib. 4. dial. cap. 44.) *minatus est, quod non erat impleturus, dum asserere eum misericordem volumus, fallacem, quod dici nefas est, predicare compellimur.*

3^{tius} error est eorum, qui solos christianos esse tandem liberandos à pœnis asseriebant; verum hi quoque, ut S. Th. ex S. Aug. lib. 21. de civit. Dei cap. 20. & 21. refert, inter se differebant; aliqui requirebant, ut sola Sacramenta fidei suscepissent, licet in Idololatriâ aut hæresi persistentes mortui fuerint, & hos volebant aliquando fore à pœnis immunes, verum his contradicit Apost.

Hebr

Hebr. 11. *sine fide impossibile est Deo placere*; ergo & impossibile est liberari à reatu, cum quo ex hac vita migrarunt. Alii exigebant præter fidei Sacramenta etiam ipsam fidem aliquando habitam, licet postea in Hæresin vel gentilium Idololatriam lapsi fuerint, verum hic error confutatus manet ex eo, quod à fide catholicâ recedentes, postquam eam semel susceperunt, majore pœnâ digni sint, quam illi, qui veram fidem nunquam susceperunt. Aliqui demum cum Sacramentis fidei requirebant solam in fide catholicâ perseverantiam; sed cum omnibus malè viventibus & in peccato morientibus sacra Scriptura comminetur æternas pœnas, atque *fides sine operibus mortua est*. Jac. 2. Christus etiam non veram fidem proficientibus sed voluntatem patris facientibus promittat regnum cælorum, omnes hi nunquam à suppliciis liberabuntur, imò de christianis malè viventibus 2. Pet. 2. dicitur: *melius erat illis non cognoscere viam Justitiæ, quam post agnitionem veritatis retrorsum converti ab eo, quod illis traditum est, sancto mandato.*

4tus error est eorum, qui tantum tribuebant teste S. aug. lib. 21. de civit. Dei cap. 27. operibus misericordiæ, ut judicarent omnes misericordiæ opera exercentes vel non puniendos vel à pœna aliquando liberandos esse. Sed falsitas hujus erroris patet tum quia indefinitè peccatores impœnitentes à regno cælorum excluduntur 1. Cor. 6. & ad Gal. 5. tum quia expressè Apost. 1. Cor. 13. *si distribuero in cibos pauperum omnes facultates meas... charitatem autem non habuero, nihil mihi prodest*. Tum quia aliàs nulla esset pœnitendi necessitas contra illud Christi Luc. 13. *nisi pœnitentiam habueritis omnes similiter peribitis.*

Non obstant textus commendantes opera misericordiæ Luc. 11. *date Elæmosynam & ecce omnia munda*

munda sunt vobis Tob. 4 Eleemosyna ab omni peccato & morte liberat, & non patietur animam ire in tenebras; quia hi aliique textus agunt de Eleemosynâ, ut oportet, datâ & cum aliis operibus bonis & pœnitentiâ pro peccatis præteritis conjunctâ. His igitur erroribus relictis, ut sciatur qualiter misericordia Dei, quæ invenitur in omnibus Dei operibus, etiam reperiatur in pœnâ damnatorum.

DICO Deus, quantum in ipso est, miseretur omnibus, sed ejus misericordia . . . ad quosdam se non extendit, qui se misericordia fecerunt indignos; sicut Dæmones & damnati, qui sunt in malitia obstinati, tamen potest dici, quod etiam in eis misericordia locum habet, in quantum citrà condignum puniuntur, non quod à pœna totaliter absolvantur S. Th. in suppl. Q. 99. A. 2. ad 1.

Prima pars patet ex jam dictis: quia æternaliter puniuntur damnati homines & Dæmones pœnâ inferni, nec ulla datur illis unquam pœnæ mitigatio, minùs liberabuntur à pœna. Historiæ oppositæ tanquam fictitiæ rejiciuntur, in quibus aliqui à pœnis inferni liberati leguntur.

Secunda pars explicatur & probatur: licet non admittatur misericordia Dei damnatos à pœnaliberans. Attamen admittitur in hoc divina ergà damnatos misericordia, quod Deus eos pœnâ minus acerbâ quam peccata eorum mereantur, puniat, dignum enim est peccatum quodvis mortale quâvis pœnâ acerbiorè & acerbiorè in infinitum syncategorematicè, ut patet ex iis quæ 1.2. Disput. XIII. & Disput. XVII. dicuntur, undè justus & simul misericors Deus damnatos puniet quidem in æternum, sed infra condignum, cum hæc pœna acerbitate suâ condignitatem peccati mortalis minimè adæquet.

Obj. Judicium sine misericordia illi, qui non fecit misericordiam Jac. 2. ergo saltem aliqui damnati si-

ne misericordia puniuntur. Deinde Apocalyp. 18. dicitur commensurandum tormentum deliciis & glorificationi. Denique Rom. 2. dicitur Deus redditurus unicuique secundum opera sua. Non redderet autem secundum opera, si puniret infra condignum.

¶ Ad 1. Quod gravius patiatur Judicium ille, ut non habeat aliquos, qui pro ipso ob charitatem exhibitam interveniant, qui non fecit misericordiam, & ita comparativè ad alios dicitur esse Judicium sine misericordia.

Ad 2. Quia Deus proportionem servabit inter delicta & pœnas, meritò dicitur infligere tormentum secundum quantitatem deliciarum, licet semper absolutè sit inferius malitiâ peccati. Eodem modo redditur unicuique juxtâ opera: quia bonis merces, malis operibus pœna retribuitur, sed nunquam adæquans ipsam peccati mortalis malitiâ. Ac ita misericordiâ Domini non tantum plena est terra, sed nequidem omninò destituitur Infernus, ut ita in omnibus & super omnia glorificetur Deus; ad cujus gloriam cunctorumque in cœlo beatificâ ejus visione fruendum honorem cedant universa, quæ tum in hoc tum in prioribus voluminibus sunt compilata. Urinam rectè & ad Angelici Præceptoris mentem, & secundum Orthodoxæ Ecclesiæ sententiam, à quibus si vel in minimo recessum sit, totum ejusdem correctioni irrefragabili subsit.

F I N I S.

p. 18.

ciis &
is red-
redde-
con-

n ille,
tatem
ricor-
Judi-

inter
men-
sem-
odem
bonis
nuti-
tiam,
na est
nus,
us; ad
ejus
qua
com-
men-
a,

